

ΝΕΥΡΟΜΥΪΚΕΣ ΔΙΑΤΡΑΧΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗ - ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

1. **Μυοσκελετικές** (οστεογένεση, αρθρογρίπωση, εξάρθρηματα, κάταγμα, σκολίωση, ρευματοειδής αρθρίτιδα)
2. **Νευρομυϊκές** (εγκεφαλική παράλυση, επιληψία, μυϊκές δυστροφίες, υδροκέφαλος, πολυνευροπάθειες)
3. **Τραυματικές** (κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, εγκαύματα, τραυματικές βλάβες νεύρων)
4. **Αναπτυξιακές** (νοητική υστέρηση, αυτισμός, διαταραχές αισθητηριακής ολοκλήρωσης, χρωμοσωμικές ανωμαλίες, σύνδρομα)
5. **Μολυσματικές** (ηπατίτιδες)

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

1. Μυϊκή αδυναμία
2. Περιορισμός εύρους κίνησης
3. Πλημμελής συντονισμός

Διαταραχές αισθητικότητας, γνωστικού τομέα και ψυχοκοινωνικά προβλήματα συντελούν στον περιορισμό της λειτουργίας της κίνησης.

ΝΕΥΡΟΜΥΪΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Τα παιδιά με διαταραχές κίνησης αποτελούν μεγάλο ποσοστό της εργοθεραπευτικής πρακτικής.
- Η βλάβη εντοπίζεται στον εγκέφαλο, στο νωτιαίο μυελό, σε περιφερικά νεύρα ή σε συνδέσεις.
- Αποτέλεσμα βλάβης: διαταραχές στην υποδοχή, στην πορεία στην αποτελεσματική δράση.

ΝΕΥΡΟΜΥΪΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Περιλαμβάνουν:
  1. Εγκεφαλική παράλυση
  2. επιληψία
  3. Μυϊκές δυστροφίες
  4. Μυελομηνιγγοκήλη
  5. Υδροκεφαλία
  6. Πολυνευροπάθεια

ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ

- Κατέχει την πρώτη θέση στις νευρομυϊκές διαταραχές
- Τρίτη θέση των κινητικών διαταραχών
- Υπεύθυνη για σειρά προβλημάτων σε όλες τις ηλικίες
- Είναι αναγκαία η λεπτομερής αναφορά των στοιχείων που την προκαλούν

ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ- ΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΥΠΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Ελάχιστος ανεξάρτητος έλεγχος μερών σώματος
- Ανάπτυξη συμμετρίας και προσανατολισμού
- Εμφάνιση σκόπιμων ελεγχόμενων κινήσεων
- Έλεγχος κεφαλής και κορμού
- Συμμετρική έκταση και απαγωγή άκρων
- Στήριξη
- Στροφή
- Ισοροπιστικές αντιδράσεις

ΤΥΠΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Ρολλάρισμα
- Στροφική κίνηση ενάντια στη βαρύτητα
- Έρπισμα
- Μετακίνηση από τετραποδική θέση
- Στήριξη για όρθια θέση
- Βάδιση

ΚΙΝΗΣΗ

- Ορισμός: δυναμική αλληλοδιαδοχή στάσεων του σώματος. Συνεχής προσπάθεια αντιμετώπισης της βαρύτητας και σχηματικές εναλλαγές του μυϊκού τόνου.
- Κινητικός έλεγχος: πετυχαίνει με ανάπτυξη κινητικότητας και σταθεροποίησης, ανάπτυξη δυναμικής σταθεροποίησης και επιδέξιων κινήσεων.
- Φυσιολογική κίνηση: εκούσια, αυτόματη, ελεγχόμενη, σύνθετη, σκόπιμη, λειτουργική, οικονομική, επαρκής, ασφαλής
- Προϋποθέσεις κίνησης: αντανακλαστικά, αισθητηριακή ολοκλήρωση, ομαλός μυϊκός τόνος και εύρος κίνησης, ένστικτο, κίνητρο.

ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ

A) Σωματοαισθητικό υποσύστημα: υποδοχείς κατανομής βάρους, υποδοχείς αλλαγών στους μυς, υποδοχείς γνώσης βάρους αντικειμένου, υποδοχείς πληροφόρησης για θερμοκρασία και πόνο

B) Αιθουσαίο υποσύστημα: υποδοχείς στους ημικύκλιους σωλήνες, θέση κίνησης κεφαλής, αίσθηση σταθερότητας, διατήρηση ισορροπίας στην κίνηση

Γ) Οπτικό υποσύστημα: αίσθηση ισορροπίας με παροχή οπτικών σημάτων, χρήση κάθετων και οριζόντιων δομών για ευθυγράμμιση, κίνηση αντικειμένων για προσαρμογή και σωστές κινήσεις

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Η ανάπτυξη της παθολογικής κίνησης ακολουθεί τα ίδια στάδια της τυπικής. Τα στοιχεία που τη συνθέτουν είναι:

A) βλάβη στο ΚΝΣ

B) διαταραχή μυϊκού τόνου

Γ) ελλιπής αισθητηριακή ολοκλήρωση

Δ) διατήρηση αντανακλαστικής δραστηριότητας

E) μη φυσιολογικό εύρος κίνησης

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Το βρέφος παρουσιάζει αναπτυξιακή καθυστέρηση-διακοπή της κινητικής του ανάπτυξης και χρησιμοποιώντας το κίνητρο προσπαθεί να πετύχει τους στόχους.
- Η ανάπτυξη παθολογικών προτύπων κίνησης οφείλεται στην παραμονή αντανακλαστικών, που δεν επιτρέπει την ανάπτυξη αυτόματων αντιδράσεων (προσανατολισμού και ισορροπιστικών).

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Αντανεκλαστικό Moro: παραμένοντας εμποδίζει την ισορροπία
- Τονικά αυχενικά: αποτροπή αμφίπλευρης χρήσης χεριών
- Πρωτογενές αντανεκλαστικό βάνδισης: μη κατάκτηση ορθοστάτησης
- Ολικά πρότυπα κάμψης-έκτασης: μη διαχωρισμός δύο πλευρών
- Αντίδραση Landau: μη διατήρηση ορθοστάτησης
- **Προστατευτικές αντιδράσεις**: μη στήριξη βάρους στα άνω άκρα

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- Άρα τα παιδιά με ΝΜΔ:
- Για αντιστάθμιση της έλλειψης ελέγχου της κεφαλής, ακινητοποιούν την ωμική ζώνη
- Με την έντονη δράση του ΑΤΑΑ, χρησιμοποιούν το ένα άκρο, μετατοπίζοντας το βάρος τους προς τη μια πλευρά
- Με την έλλειψη σταθεροποίησης της ωμικής ζώνης, δεν ελέγχει ωμική ζώνη και άνω άκρα
- Προσπαθώντας να αντισταθμίσει την έλλειψη ελέγχου κορμού και λεκάνης, κάνει πρόσθια κλίση λεκάνης και δεν αναπτύσσονται φυσιολογικά τα κάτω άκρα
- Με το έντονο εκτατικό πρότυπο, η λεκάνη έρχεται σε οπίσθια κλίση

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- **Στασιικός έλεγχος:** ανάπτυξη κινήσεων ενάντια στη βαρύτητα. Συνδέεται άμεσα με τα κινητικά ορόσημα

- Έλεγχος κεφαλής:

Πρηνής θέση: 45 μοίρες → 2-3 μηνών   90 μοίρες → 4-5 μηνών

Ύπτια θέση: μέση γραμμή → 2-3 μηνών   ανασήκωση → 6 μήνες

- Ρολλάρισμα:

Χωρίς στροφική κίνηση 4-5 μηνών

Με στροφική κίνηση 6-9 μηνών

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Κάθισμα:

Ούτε με υποστήριξη στους βραχίονες → 4-6 μηνών

Με υποστήριξη → 5-6 μηνών

Χωρίς υποστήριξη → 6-7 μηνών

Διατήρηση θέσης → 7-9 μηνών

- Μετακίνηση:

Έρπισμα → 7-9 μηνών

Μπουσούλημα → 9-11 μηνών

Βάδιση → 12-14 μηνών

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Πρηνής θέση:

Στάδιο 1 (μέχρι 28 ημερών): κεφαλή προς το πλάι, ώμοι στο πάτωμα, κέντρο βάρους στο πρόσωπο, άνω άκρα σε υπτιασμό, κάτω άκρα σε κάμψη, δάχτυλα άνω και κάτω άκρων σε μπουνιά.

Στάδιο 2 (μέχρι 2 μηνών): κεφαλή στο πλάι με σταμάτημα στη μέση θέση, κέντρο βάρους στο θώρακα, μικρότερη κάμψη στα άκρα

Στάδιο 3 (μέχρι 3 μηνών): στήριξη στα αντιβράχια, κάμψη κεφαλής 45 μοίρες, κέντρο βάρους στην οσφυϊκή μοίρα, θέση κουταβιού

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑΣΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στάδιο 4 (μέχρι 4 μηνών): ανύψωση κεφαλής στις 60 μοίρες, στήριξη σε αντιβράχια, στήριξη κορμού στο έδαφος, γόνατα σε κάμψη, θέση κολυμβητή

Στάδιο 5 (μέχρι 5 μηνών): έκταση αγκώνων και στήριξη σε παλάμες, κεφαλή σε 90 μοίρες, διαγώνιες κινήσεις, ισχία σε έσω στροφή

Στάδιο 6 (μέχρι 6 μηνών): αντιδράσεις προσανατολισμού, ρολλάρισμα, τετραποδική στήριξη

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΤΙΑΣ ΘΕΣΗΣ

Στάδιο 1: κεφαλή στο πλάι, κυρτή ράχη, ώμοι μη ακουμπισμένοι, κάτω άκρα σε κάμψη, κλωτσάει

Στάδιο 2: δραστηριοποίηση ΑΤΑΑ, ελαττωμένη κάμψη ισχίων

Στάδιο 3: λεκάνη και ώμοι σε ουδέτερη θέση, κεφαλή σε μέση θέση, άκρα σε μέση γραμμή, μονόπλευρο πιάσιμο αντικειμένου

Στάδιο 4: συμμετρία θέσης, εκούσια κίνηση ώμου, άγγιγμα γονάτων, διαγώνια κίνηση

Στάδιο 5: ελευθέρωση ωμικής ζώνης, άγγιγμα δαχτύλων, ρολλάρισμα

Στάδιο 6: ανύψωση κεφαλής, στροφική κίνηση, ρολλάρισμα σε πρηνή θέση

ΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΘΙΣΤΗΣ ΘΕΣΗΣ

Στάδιο 1: καμπτικό πρότυπο και κυφωτική στάση σώματος

Στάδιο 2: έκταση θωρακικής μοίρας, σταθεροποίηση κεφαλής

Στάδιο 3: έκταση κορμού, γόνατα σε κάμψη, προστατευτικές αντιδράσεις

Στάδιο 4: ευθυτενής κορμός, γόνατα ημικεκαμμένα

Στάδιο 5: κάθισμα με στήριξη σε πλαϊνή θέση

Στάδιο 6: κατάκτηση καθιστής θέσης, τελειοποίηση ισοροπιστικών αντιδράσεων

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Σημείωμα Αναφοράς:

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Βιβλιογραφική Αναφορά Διαφανειών:
- Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, Οδηγός Σπουδών για την Ειδικότητα: Βοηθός Εργοθεραπείας, Κωδικός: 27-00-04-1
- Σηφάκη, Μ. (2002). *Εργοθεραπεία σε παιδιά και εφήβους με Νευρομυϊκές Διαταραχές*. Αθήνα: ΤΕΙ Αθήνας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.
- Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων». [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.el>
- Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:
  - που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
  - που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
  - που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο
- Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.